

Σημείωμα

Η σημερινή Ρωσία πέρα από μύθους και φοβίες

Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου

Το πρόβλημα της σημερινής Ρωσίας βρίσκεται περισσότερο στους επαγγελματικούς προσανατολισμούς εκατοντάδων ειδικών μαθημένων στην Κρεμλινολογία και στις επιθετικές επιδιώξεις της πρώην Σοβιετικής Ένωσης παρά στις πραγματικές συνθήκες που εκεί επικρατούν και στις επιδιώξεις της σημερινής της ηγεσίας.

Από την προσωπική μου εμπειρία οι παράγοντες που παίζουν σήμερα ρόλο στις αποφάσεις που κινούν την Ρωσική οικονομία και κοινωνία δεν διακατέχονται από κάποια αντιδυτική φοβία κι αντίληψη. Οι περισσότεροι είναι νέοι, απαλλαγμένοι από τα στερεότυπα της Σοβιετικής εποχής και συνήθως σπουδαγμένοι σε ζητήματα υψηλής προτεραιότητας στις περισσότερο προηγμένες χώρες της Δύσης. Έχω συναντήσει επιχειρηματικά στελέχη και επικεφαλής φορέων του δημοσίου σπουδαγμένων στα καλύτερα Πανεπιστήμια της Δύσης (λχ Οξφόρδη, Καίμπριτζ, Σικάγο, Χάρβαρντ, MIT, Καλιφόρνια) αποφασισμένων να προωθήσουν στόχους με ταχύτατα ορατά αποτελέσματα.

Οι αντιλήψεις αυτές διαχέονται γεωγραφικά στα περισσότερα διαμερίσματα της αχανούς χώρας και σε πολλές από τις κυρίαρχες εθνότητες. Οι δυσκολότεροι και πλέον ευέλικτοι διαπραγματευτές που έχω συναντήσει βρίσκονται ανάμεσα σε εθνικούς Τατάρους που σκορπισμένοι στα Ουράλια, στην Κριμαία και κυρίως στο Καζάν πάνω στο Βόλγα συνδυάζουν το εμπορικό πνεύμα των προγόνων τους, την αποφασιστικότητα της Ρωσικής γραφειοκρατίας αλλά και την στρατηγική αναβλητικότητα της ντόπιας κουλτούρας.

Κοντολογίς η σημερινή Ρωσία σε γενικές γραμμές δεν διαφέρει σε προσανατολισμούς και στόχους από άλλες χώρες του κόσμου. Ποιες είναι οι διαφορές; Πρώτα-πρώτα δεν είναι δημοκρατία με τον τρόπο που εμείς στην Δύση μερικές φορές την καταλαβαίνουμε. Ο

Πρόεδρος Πούτιν είχε πριν χρόνια μιλήσει για "δικτατορία του νόμου" και στρατηγικοί του σύμβουλοι επέμειναν για "πειθαρχημένη δημοκρατία". Με άλλα λόγια μπαχαλάκηδες και Ρουβίκωνες δεν ευδοκιμούν στα Ρωσικά εδάφη. Η ελευθερία του λόγου δεν αισθάνεται ποτέ πως περιορίζεται. Υπάρχουν μέσα (λχ Moscow Times, Κομμερσταντ) που ασκούν αυστηρή κριτική στην κυβέρνηση κι εκφράζουν αμφιβολίες γι' αποτελεσματικότητα πολλών επιλογών της. Δεν υπάρχουν όμως υπερβολές. Ο αυτοπεριορισμός είναι έκδηλος στην λογική ενός αρραγούς εθνικού μετώπου.

Ο εθνικισμός είναι επίσης έντονος. Η Ρωσία υπέστη σε σχέση με χρόνια της Σοβιετικής Ένωσης μεγάλες εδαφικές συρρικνώσεις. Ο Πούτιν αναπτέρωσε πνεύμα αυτοσεβασμού του λαού του κι αποκατέστησε την κοινωνικοοικονομική του ισορροπία. Και είναι γεγονός πως πασχίζει για της χώρας του την αξιοπρέπεια και για τον τρόπο που την ατενίζουν οι ξένοι. Στο μουσουλμανικό για παράδειγμα έδειξε να καταλαβαίνει το πρόβλημα του Ισλαμικού κράτους και πως μόνο από το έδαφος θα μπορούσε να κατατροπωθεί. Εξ ου και διαμόρφωσε συνεργασία δυνάμεων Άσσαντ με δυνάμεις του Ιράν, τις Σιιτικές πολιτοφυλακές του Ιράκ και βέβαια τους Κούρδους.

Η Ρωσία βέβαια αποτελεί πάντα ένα άγνωστο για τον εξωτερικό παρατηρητή. "Ένα γρίφο, μέσα σε ένα μυστήριο, τυλιγμένο σε ένα αίνιγμα" την είχε περιγράψει ο Ουίνστον Τσώρτσιλ. Δυο και τρία επίπεδα κάθε φορά περικλείουν σκέψεις, δηλώσεις και προθέσεις παραγόντων του συστήματος λήψης αποφάσεων. Προς τον ξένο υπάρχει κατ' αρχήν καχυποψία. Όταν όμως ξεπερασθεί αρχικό στάδιο επιφύλαξης, συχνά μακρόσυρτο, η συνεργασία γίνεται ανοιχτή κι εποικοδομητική.

Το Μουντιάλ αποτελεί για την Ρωσία ένα ακόμη άνοιγμα στον κόσμο. Πιστεύω πως θα είναι θετικό για όλους...